

A tatarozási költségeket mindenkor a jogerősen megállapított adóalappal kell összehasonlítani.

Az ideiglenes adómentes épületek birtokosait tatarozás esetén szintén adókedvezmény illeti meg az 1925. évi XVIII. t.-c. 11. §-a szerint és pedig fél évtől másfél évig terjedő időtartamra. A tatarozási költséget azonban itt az 1927. évi házadó alapjához kell viszonyítani.

Az 1927 évben végzett és nov. 30-áig befejezett átalakítási munkálatok az adókedvezmény szempontjából ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a tatarozási munkálatok.

A kedvezményt igénybe venni óhajtók tartoznak a tatarozás megkezdése előtt 15 nappal a községi előljáróságnál, a polgármesternél, Budapesten a ker. előljáróságnál a tatarozásra vonatkozó és a rendelet 8. §-ban ismertetett adatokat írásban bejelenteni.

Ugyancsak 15 nap alatt kell jelentést adni a tatarozási munkák befejezéséről és a tatarozási munkák végösszegéről, s ennek igazolására a számlák és nyugták becsatolandók.

Az előljáróság a bejelentéseket köteles a helyszínen ellenőriztetni.

A bejelentő fél az adómérséklésről az 1928., illetve 1929. évi házadóról szóló fizetési meghagyásból értesül, amely ellen felelősségnek van helye.

A bejelentés illetékmentes, a csatolt nyugták, számlák illetékkötelesek.

Pénzügyi szemle.

Allamháztartás és költségvetés. A pénzügyminiszternek a legutóbbi napokban közzétett IX. jelentése módot és alkalmat ad arra, hogy még egyszer foglalkozzunk az állami költségvetések adataival és ezzel kapcsolatosan az államháztartás helyzetével.

A pénzügyminiszter IX. jelentése 1927 április havára tartalmaz előirányzatot, ugyanezen esztendő március havára közli a bruttó bevételek tételeit egy összegben és ugyanezen esztendő február havi bevételeit nagy vonásokban, források szerint részletezve.

És talán ezen a helyen kell megemlítenünk azt, hogy a pénzügyminiszter jelentései változatlanul egyoldalúak: az államháztartás kiadásairól kizárólag előirányzatokat nyújtanak, de sohasem mutatták eddig ki a tényleg teljesített kiadások főösszegeit.

Ezzel szemben a kimutatások mindig pontos adatokat tartalmaznak az állami bevételek alakulásáról. Ezeknek a bevételi tételeknek az alapján tehát mindenkor megállapítható az, hogy mennyivel haladták meg a tényleges eredmények az állami költségvetésben előirányzott bevételeket, mennyiben haladták meg a költségvetésszerű kiadási tételeket és így levonhatók bizonyos következtetések arról, hogy mennyi feleslegnek kell mutatkoznia az államkincstár ügyvitelében. Sohasem állapítható azonban

meg a tényleges feleslegek összege, annál kevésbé, mert hiszen a bevételi adatokat nem lehet összehasonlítani a tényleges kiadások adataival. Hozzájárul ehhez az, hogy zárszámadás legutóbb az 1922/23. költségvetési évről készült, azóta azonban ilyen kimutatás nem publikáltatott.

Ha már tehát hiányoznak a zárszámadások, a pénzügyminiszternek legalább is a kiadások tényleges főösszegeit kellene kimutatnia a maga jelentésében. Enélkül ugyanis a pénzügyminiszter jelentései nem érik el a maguk célját: nem érik el még azt a célt sem, hogy a feleslegekről meggyőződést szerezvén a kívülállók, növekedjék az állam hitele.

A pénzügyminiszter IX. jelentése részletezést tartalmaz az államháztartásnak 1926 július 1-től 1927 február 28-ig befolyt bevételeiről és egyidejűleg összehasonlítja ezeket a tételket az 1925/26. költségvetési év azonos időszakában befolyt bevételekkel.

Az adatoknak ezen szembeállításából érdekes konzekvenciát vonhatunk le. A bevételi tételeket ugyanis két csoportra oszthatjuk. Az egyik csoport azon bevételi tettelekből áll, amelyekből közvetlen következtetések vonhatók le a forgalom, tehát a fogyasztás növekedésére, illetőleg csökkenésére vonatkozólag, vagyis a lakosság anyagi erejére, teherbíró képességére. A másik csoportba a bevételeknek azon tetelei tartoznak, amelyeknél az állam az első csoportra vonatkozó következtetéseket már levonta. Ezen bevételek alakulása tehát azt jelenti, hogy az állam mennyire becsüli, illetőleg hogyan látja a lakosság teherbíró képességének alakulását.

Vegyük elsősorban a bevételek első csoportját. Ide tartoznak a forgalmiadók és fogyasztásiadók. Ezeknek az eredményei a következőképpen alakultak:

	1925. július 1-től 1926. február 28-ig	1926. július 1-től 1927. február 28-ig
Forgalmiadók	94.9 millió p.	91.7 millió p.
Fogyasztási adó	62.4 „ „ „	59.2 „ „ „
Összesen	157.3 millió p.	150.9 millió p.

Az elmúlt esztendő azonos időszakával szemben tehát a folyó esztendőben 6.4 millió pengővel csökkentek a forgalmi. és fogyasztásiadó-bevételek, ami más szóval 4.2%-os csökkenést jelent. Ezén adatok szerint tehát a forgalom és a belföldi fogyasztás csökkent.

A második csoportba az egyenesadók tartoznak. Ezek legnagyobb része kivétel alapján fizettetvén be, azok összegének alakulása azt illusztrálja, hogy az állam az adókievételek során hogyan becsüli a lakosság teherbíró képességét.

És amíg a forgalmiadók és fogyasztási adók bevételeinek összege 4.2 százalékos csökkenést mutat, addig másfelől az egyenesadók az 1925/26. költségvetési év azonos időszakának 126.1 millió pengős bevételével szemben lényegtelen emelkedést mutatnak. Az állam a maga becsülésénél tehát nem veszi tudomásul a belföldi fogyasztás csökkenését.

Másik jellemző tünet, ami a pénzügyminiszter jelentéséből

kitünik, az adóterhek elosztásának kérdése. A különböző források az összes állami bevételekben a következőképpen részesedtek az 1926/27. költségvetési év első 8 hónapjában:

	Millió P.	Az összes bevételek %-a.
Egyenesadók	126.2	21.0
Forgalmiadók	91.7	15.2
Illetékek	67.6	11.2
Fogyasztásiadók	59.2	9.8
Vámjüvedék	93.3	15.4
Sacharin és osztályorsj.	0.7	0.1
Sójövedék	18.4	3.1
Dohányjövedék	86.0	14.2
Tárcabevételek	50.2	8.3
Fuvarozási illeték	10.6	1.7
Összesen	603.9	100.—

Egyenesadókra tehát az összes állami bevételeknek csupán 21 százaléka jut és ez az arány annál rosszabb, amint figyelembe vesszük azt, hogy a legcsekélyebb jelentőségű tárcabevételek is 8.3 százalékot jövedelmeznek.

A fenti állami bevételek a pénzügyminiszter kimutatása szerint a most folyó költségvetési év első 8 hónapjában a havi költségvetésekben előirányzott bevételeket 84.5 millió pengővel haladták meg. Ha figyelembe vesszük azt, hogy maguk a havi előirányzatok az első 8 hónap alatt mintegy hatmillió pengő felesleget mutattak ki, az előirányzott kiadásokkal szemben a tényleges állami bevételek már a költségvetési év első 8 hónapjában is több mint 90 millió pengő felesleget mutatnak. Hogy ez természetesen a valóságban mennyi felesleget jelent, azt csak a tényleges kiadások adatainak birtokában lehetne megállapítani.

Az első 8 hónap összes közigazgatási bevételei tehát 603.9 millió pengő bevételt eredményeztek. Az 1926/27. esztendőre az állami közigazgatás összes bevételei 723.7 millió pengőben állapították meg a nemzetgyűlés által jóváhagyott költségvetésben. Ebből az összegből tehát 8 hónapra 482.4 millió pengő bevétel esnék, amivel szemben áll a kereken 604 millió pengős tényleges állami bevétel.

És az állami bevételek alakulásának a konzekvenciáit az 1927/28. évi állami költségvetés sem vonta le, amelyben az állami közigazgatás bevételei 752.8 millió pengővel szerepelnek.

Az államháztartás képe tehát a pénzügyminiszternek havonkénti jelentése után sem oly tiszta a nyilvánosság előtt, mint amennyire az kívánatos lenne. Ezen pedig csak egy segít: publikálni kell a zárszámadásokat.

B. J.